

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 32.

V Mariboru 10. avgusta 1870.

Tečaj IV.

Z bojišča.

Vojska med Francozi in Prusi se je v resnici počela 2. t. m., ta dan so namreč Francozi napadli mesto Saarbrücken in so po ostri bitvi pregnali Pruse iz njega in od višav, ki gospodujejo nad Saarbrückom. Francozi so tedaj tukaj prvokrat Pruse pobili. Saarbrücken ima zastran tega neko važnost, ker od tod gre železnica v Trier in Nahethal.

Tudi v vzhodnem morju je bila mala bitva, pri kateri so tudi zmagali Francozi in vzeli Prusom dve kanonirski ladji. —

4. t. m. so pa Prusi zmagali proti Francozom pri Weissenburgu. Iz Berolina se telegrafira zastran te zmage to-le: Prestolnega princa armada je sijajno zmagala pri Weissenburgu in Gaisbergu. Bitva je bila zelo krvava. Prestolni princ je bil sam pri bitvi. Prusi so francosko divizijo generala Douay-a od kora Mak-Mahon-ovega razpršili in tako naglo nazaj vrgli, da je morala svoj šatorni tabor sovražnikom prepustiti. General Douay je mrtev. Prusi so vjeli nad 500 neranjenih Francozov in tudi eden tóp. Obe stranki ste zgubili mnogo ljudi. Pruskega kralja grenadiri in 50. regiment ima največ zgube.

Dalje so prišla o bitvi pri Weissenburgu ta-le uradna sporočila: V Weissenburgu je stalo samo 16.000 Francozov, in če ravno so bili naglo napadeni od 120.000 Prusov, so se vendar več ur prav hrabro branili, in se še le tedaj redno pomeknoli nazaj. Da je bitva bila za Pruse strahovita, kaže to, da so zgubili 7000 možev. To malo zmago so tedaj Prusi drago kupili in skoraj bi se moralo reči, da so bili strašno pobiti, ne pa, da so res zmagali. Mak-Mahon je zdaj svojo armado skupil in se spet trdno postavil proti Prusom. Vsa francoska armada je v zvezi po telegrafu.

6. t. m. so Prusi došli Mak-Mahonov kor pri Wörthu in so ga tako bili, da se je Mak-Mahon moral pomeknoli do Biča. Francozi so pri tej bitvi zgubili gen. Colson-a. Francoska artilerija ima naj več zgube. Tudi Prusi so zgubili strahovito mnogo ljudi, dobili so pa dva francoska orla (toliko kakor zastave), 6 mitrilezov (tako se pravijo brizglje, ki krogle mečejo), 30 kanonov in so vjeli 4000 Francozov. Mak-Mahon ima zdaj glavni kvartir v Salerm-u.

Proti Mak-Mahonu je komandiral pruski prestolni princ. Pruska armada gre naprej proti Nancyu.

6. t. m. je tudi spet bila bitva pri Saarbrückenu. Pruski general Kamecke je Francoze pregnal spet iz bregov pri Speicher-uu. Kesnej je dalje komandiral general Göben in celo iz Saarbrückena in njegovih višav pregnal Francoze, ki so se bojevali do temne noči, in se še le tedaj celo redno nazaj pomeknoli. Prusi so zgubili generala Francois-a in mnogo vojakov.

Prusi imajo tri velike armade. Prva se zove Saarska armada, ktero komandira general Steinmetz, ta stopa proti severu in ima samo 70.000 mož in 186 topov.

Druga se zove Renska armada, ktero komandira princ Friderik Karl, ta stoji na sredi, pri tej je tudi pruski kralj Wilhelm. Ta armada ima 250.000 mož in 660 topov. —

Tretja armada se zove južna armada, stoji proti jugu, to komandira prestolni princ, zraven njega je tudi general Moltke. Ta armada ima 250.000 mož in 660 topov. Ta cela južna armada je nenadoma napadla Mak-Mahonov

kor, ki ima samo 33.000 vojakov. 33.000 Francozov se je tedaj pri zadnjih bitvah zoperstavljalo 250.000 Prusom, in vendar so se na večih krajih po dve uri branili in potem vsikdar redno nazaj umeknoli. Zdaj so tudi Francozi svoje vojake bolj skupčili, in vsak dan se pričakuje velika strahovita bitva pri Metz u ali Nancyu.

Tabor pri Kapeli,

eno uro niže Radgone.

(Konec.)

K slednjemu še enkrat gosp. Kukovec nastopi oder in govori tako-le:

Ako bi hotel vse potrebe ki jih imamo, skupaj zbrojati in razlagati, morali bi več dni neprenehoma tukaj zbrovovati, ali ker nam to nije mogoče, hočem Vam samo še eno reč razložiti s katero v ozki zvezi stoji za nas skopčana ali ugodnejša prihodnost ali počasno pa sigurno osiromašenje. Dragi moji! Vi vsi znate, da najpoglavitejša reč, ki danda-nešnji celi svet giblje, je denar, brez denarja v žepu človek ne velja nič, in to kar mu ceno, imenitnost in celo spoštovanje pridobljuje, je zopet denar. Ali od kod pa dobimo denarja: delati si ga ne vemo, pa tudi ne smemo, zlahtni gradovi, ki si jih v mislih narejamo, zginejo ravno tako bitro, kakor nastanejo; potem nepreostane drugega, kakor da si ga od tistih pridobimo, ki ga imajo; in to se dogodi, ako jim za to kaj drugega podamo.

Mi imamo, kakor vsi veste, vino, žito, živino itd., ako to prodamo, dobimo denarja, tedaj trgovina je edino sredstvo, po katerem si znamo denarja pridobiti; in potem tudi velja, da s kim je večja trgovina, s tim je bogatejša ljudstvo, ki se ž njo peča. Ker pa trgovina samo med najbližnjimi sosedi nebi tudi nič zdala, temuč kupci morajo iz daljnih dežel, iz ptujih krajev, k nam prihajati, ako hočemo naše reči bolje spečati, zato je potrebno, da s temi kraji, s ptujimi deželami v neki zvezi stojimo, to zvezo pa naredijo dobre ceste, železnice itd. Koliko raznega blaga se po železnicah iz enega kraja v druge prevozi, je vsakemu znano, ki je že železnico videl. Vsi imenitnejši kraji in bogatejšje dežele imajo že svoje železnice razpeljane; Dravska, Savska in druge doline imajo svoje železnice, samo naša murska dolina je še brez nje. Železnica, ki je iz Pragarske proti Kaniži potegnjena, je unkraj bregov, tista pa, ki iz Bečkega novega mesta čez Šopron proti Kaniži drži, nam je predalječ, potem nam nobena nič ne pomaga.

Nam je podelila narava lepi kraj, ljudstvo naše je marljivo, mnogo tega se pri nas pridelala, samo primanjkuje nam še tistega, ki bi nam naše delo po vrednosti plačal. Da samo eno v izgled postavim: Vina naša, tako okusna, tako zlahtna, za ktera so se enkrat kupci silno poganjali, nam zdaj zaostajajo, drugej pa, ki polovico te vrednosti nimajo, se boljše in lože prodavajo; in to vse zato, ker so tu in tam bliže železnici. Iz tega se vidi, da mi tako dolgo ne bomo mogli v nobenem oziru napredovati, dokler se tudi čez mursko našo dolino železnica ne potegne; zato pa se moramo z vsemi močmi poganjati.

Predsednik je dal glasovati še o ti-le zadnji resoluciji: „Naj se čez naš kraj ali ne daleč od njega napravi železnica“, in tudi ta se je soglasno odobrila.

Predsednik še potem prečita telegram, ki je prišel iz Belgrada, ktereга je poslal g. dr. Nedog, knjezki zdravnik, ki je rojen v ljutomerskih goricah. Te telegram se je glasil tako-le: „Bodite srčno pozdravljeni mili nam slovenski taboriti, ter naj bodo uspešne vaše pravične tirjatve. Živela Slovenija! Društvo Vendija. — Dalje je predsednik prečital prav lepo pozdravno pismo, ktero je poslala čitalnica vranska. Pozdravno pismo se je glasilo tako-le: Slavnemu predsedništvu slovenskega tabora dné 19. junija 1870 pri Kapeli. „Vsem taboritom srčni bratovski pozdrav in gromovita „Slava!“ — Bratje! Vi ste kri naše krvi, mi meso Vašega mesa: torej sinovi ene matere ene domovine! To čutimo živo in Bog daj, da prešine to sočutje kmalu vsako slovensko srce, da stojimo vsi za enega, eden za vse! in da tako nemogoče storimo vsakega dušmana, ki nam sirovo tare pravico in narodnost! Bodimo složni, in če se ravno ne moremo telesno vdeleževati Vašega lepega shoda, Vas pa v duhu kot ljubljene brate objemamo! Kličimo vsi iz enega grla po vsem slovenskem svetu: „Živela Slavjanska vzajemnost! ne vdajmo se! Bog nam oživi Slovenijo!!! Bodite nam zdravi Kapelski taboriti! gromovita Vam Slava!!! — Radoljubi iz Vranske doline.

Fr. Šentak, L. Gradišnik, J. S. Oset, V. Gršak, Drag. Budua, L. Šventner, Ant. Kavčič, G. Šorn, J. Pirš.

Predsednik se zahvali potem taboritom za tako obilno vdeleženje, lepo obnašanje in za to, da so rezolucije soglasno sprejeli. Sledelo je še trikratno „Živel!“ Njih Veličanstvu cesarju, „Živel!“ cesarskemu komisarju, zahvala, in „Živel!“ taborovemu odboru.

Konečno se je še g. dr. Prelog zahvalil za zaupanje, ktero so mu tamošni rodoljubi izkazali s tim, da so ga volili za deželnega poslanca pred tremi leti, in ker mu zdaj mnogi posli ne dopuščajo dalje več kandidirati, je priporočal, naj volijo g. J. Kukovca, izvrstnega in zasluženega rodoljuba pri prihodnji volitvi za svojega poslanca. Taboriti odobrijo z nenehajočimi „živeli“-klici g. Prelogovo priporočbo.

Ko je potem predsednik oznanil, da je tabor končan, je navdušeno ljudstvo še zmirom ostalo in pričakovalo več govorov, in se je še le začelo pomikati iz taborišča, ko je videlo, da so odborniki in govorniki zapustili oder. Žalibog da je še le po končanem taboru prišla velika množina ljudstva, ki je obžalovala, da po hudem dežu zadržana, prej priti ni mogla. Tudi en pozdravni telegram je še le kesnej prišel, ktereга je poslal vrli rodoljub in posestnik tamošne nove Slatine, g. dr. Drag. Hren iz Laškega trga.

Ljudstvo se je lepo mirno pogovarjalo in zabavljalo do kesne noči.

Mi pa smo prisiljeni še enkrat izreči prav srčno hvalo vsem taboritom, in posebno taborovemu odboru, ki nam je tak lep tabor napravil. Slava Vam!

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

G o s e n c e.

Ta odurni mrčes drevju strašno škodje, ker listje in cvetje na drevesu tako objé, da ne le drevo rasti ne more in se še celo posuši, ampak tudi, če se ne posuši, za tisto in prihodnje leto nerodovitno ostane. Da se toraj žlahno drevje pred tako škodljivim mrčesom obvarje, je neobhodno potrebno: Vsako leto drevje, kamur metulji svojo zalego naredijo, čisto ostrgati, in metulje skoz leto, kolikor je moč, pokončati.

Mnogokrat so gosenčne zalege na zelenem listju, ki se potem samo zvije in je kakor s pajčevno zapreženo; včasih se vidijo celi žepi take zalege po vejah viseti; kedaj tudi kakor bel pas ali rinčica, se najdejo gosenčne zalege okoli mladik; veliko take zalege je po deblu v skorji in v razpokah, kar pajčevna razodeva, ki je ondi viditi; še celo v tleh ob drevju je gosenčne zalege razširjene. Vse to je treba obrati, ostrgati in pomoriti ali sožgati; okoli drevja pa v jeseni okopati, da se taka zalega zatara, korenine pa zrahljano, rodovitno zemljo in potrebni zrak dobijo. Da se to še bolj popolnoma dožene, naj se drevje vsako leto z apnom pobeli. Če so se pa gosence že po drevju razlezle, se drevo vsak večer pozno in zjutraj zgodaj dobro potrese, ali pa se

na tako vejo trči, kjer so gosence, da odpadejo. Spodaj naj bo kak prt ali plabta pogrnjena, da se gosence vjamejo in pokončajo. Ni toraj zadosti, če je mraz ali deževno vreme, da bo to gosence uničilo, kakor nekteri mislijo, ki le sadje vidijo in najdejo, gosence pa ne. Se vé, za take ljudi so največi dobrotniki — ptički; pa da bi saj tim prizanašali, in jih ne lovili, preganjali in morili, marveč jih privajali, njih gnjezda na vrtu pri miru pustili, da imajo na vrtu mlade, ki se bodo potlej celo leto ondi mudili in mrčese lovili, od kterih živé, kakor: sinice, brglez, detel, žolna, tašica, penica itd., še celo vrabei, ki so pod našo streho doma in radi grede s kurami na ples, ter žitu veliko škodo delajo, pa tudi mrčesov dosti pozobljejo; zakaj dva stara vrabca skozi teden s svojimi mladički več ko tisoč gosenc pokončata.

Inače so tudi nekteri ptiči, žvižgavec (gimpel), dlesk, šinkovec, šoja itd., sadnemu drevju škodljivi, ker po zimi cvetne popke objedó, ali pa cvetje trgajo, sadne bunčice obirajo in jedó. Toda ti ptiči so navadno po gozdih, kjer bivajo. in le v sili se stanovališčem prebližajo in si živeža iščejo, kakoršnega najdejo in dobijo.

M r a v l j e.

Ti mrčesi drevju veliko škodovajo, ker mu sok pijó in ga včasih izvotlijo, pa tudi sladko sadje, grozdje, črešnje, hruške, marelice in breskve načenejo in skazijo; tudi cvetje, listje in mehke mladike takega drevje, ktero sladko sadje rodi, oglodajo in pokvarijo; če se pa pod koreninami vgnjezdijo, drevo celo pokončajo.

To se odstrani, če se mravljišče poišče in z lugom ali kropom popari in mravlje z njih zalego vred zatarejo.

U š i.

Uši je mnogo plemen, ki se jih v kratkem brez števila veliko zaredi; najraje so na breskvah, črešnjah, mladih jablančkih, sladkih hruškah itd. Ta mrčes pije muzgo iz perja in mehkih mladik, po kterih ga je vse polno; po tem se perje zvije, mladike pa ne rastejo, ker je listje zasukano in zgrbančeno.

Pomaga, če se brž ušivno listje in ušivne mladike te nesnage oprostijo, ali z roko pobrišejo, ali s kako cunjó ali s ščeto odrgnejo. Najboljši pa je iz tobaka in milja (žajfo) lug narediti in vso ušivno listje in mladike z lugom pomočiti ali pa jih z njimi poškopiti in vse uši na enkrat poginejo. Uši pokonča tudi voda, v ktero se nekoliko kamnolja ali petroleja dene. Miljina voda ali žajfnica pa tudi k mestu gosence umori, če jih ž njo pomočiš.

O s e i n s r š e n i.

Te živalice zrelo sadje, posebno sladko, kakor: grozdje, hruške itd. načenejo, zvotlijo in snedó. Slovenci naši eno pleme hrušk „salzburgarce“ = sršnjovke imenujejo, ker jih sršeni jako ljubijo. Da ose in sršeni ne bodo sadja snedli, je treba njih gnjezda poiskati in pokončati.

V e v e r i c e, p o l h i i n j e ž.

Veverice orehe ljubijo, mastni polhi hruške, jež pa jabelka oglođa. Prve postreljaj, druge polovi, ki dajo dobro mast. Oboje pa ti pojé. Le ježu prizanesi, ki na drevo ne gre, kar ti pa spodaj na zemlji sadja posné, si sam kriv, zakaj ga ne pobereš. K temu ti še jež okoli stanovališča miši, polže, krastače, kače in druge mrčese lovi, od kterih se navadno živi. Sicer pa jež ni za jed.

D o m a č a ž i v a l.

Drevju veliko škodje domača žival, kakor goveja živina, posebno pa ovce in koze, kjer jih imajo, če ga ne varujejo, zakaj goveda drevje objé, kakor dalječ do zelenih vej segne in zamore; ovce in koze pa še celo odrasčenim mladim drevesom kožo objedó, da drevó usahne, če se hitro rane ne obrežejo in z drevesnim mazilom ne zamažejo.

Z a d n j i č s a d j e r e j e c s a m,

ki sadnje drevje v zatišju ali med drugim drevjem ali lesom sadi, kjer zrak in solnce do sadnega drevja priti ne more. V takem kraju se sadnje drevje slabo obnaša; tako drevje ne bo lepega vrhovja naredilo, pa tudi ne veliko in dobrega sadja imelo. Še večja spaka je pri tistem sadjerejcu, ki na prostornem in solnčnem kraju sadnje drevje sadi; toda v

preplitve in pretesne jamice, ali v preslabo zemljo, brez do- dane boljše prsti. Potem pa se malo briga, ali drevo v grm ali trn raste, ga ne okopa, mu ne gnoji z dobro prstenino, ga ne trebi, ne čedi, ne obrezuje, ne oskrbuje kakor je pravo in dobro. Le sad bi rad pobiral, roditi bi mu moralo brez vse postrežbe! Tu velja: Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal.

Dopis.

Od sv. Miklavža v Monsbergu 31. julija. V „Slovenskem Gospdarju“ 28. julija Ti dopisatelj iz Ptujja praviš, da je g. Rodošekov pajbar pri zadnji volitvi poslanca v deželni zbor grački na Ptujju volilcem dobrote našteval, ktere so slovenski kmetje iz rok njegovega očeta prejeli. To je gotovo tisti pajbar, od kterege „Grazer Velksblatt“ pravi, da je: „verunglückter Gymnasiast“ ali po slovensko: da je takšen dečko, ki je zastoj po klópeh latinskih šol hlačice trgal, se po tem takem malo naučil. Če je tisti sinček dobrote našteval, naj tudi ne zameri, ako se celemu slovenskemu narodu pové, kako nemaren je bil njegov oče lansko leto kot okrajni prvomestnik ptujski. Tukaj po naši lepi in rodovitni dolini teče voda Dramlja, čez katero pri posestvu ptujskih menihov, po domače „Hamru“ most pelja. Mostovi se morajo o pravem času popravljati, drugači se poderejo: to vé vsak otrok. Ali naš most se ni popravljaj, ni se trešica pripeljala ne prinesla, in nasledek je bil, da je lansko leto okolj božjega telesa ob treh po polnoči polovica mosta s strašnim treskom v Dramljo se zgrudila, da se je zemlja stresla, le zidane mostnice so še ostale. Velika sreča je bila, da se nihče takrat po mostu peljal ni, zdobil bi se bil kakor solnčni prah. Dramlja, čez tebe ni mosta! Kaj je storiti? Kaj drugega kakor strašnega prepada se zogniti in čez vodo po travnikih se voziti, in tako je tudi bilo. Po bližnjih travnikih so se jareki in ceste napravile, kakor da bi se v naših krajih travniki zastoj dobivali in bi od njih ne bilo treba dače plačevati. Tega se najokrajni zastop ptujski prepriča: naj pride v Monsperg na Hamru se mu bo preorani travnik že pokazal, na katerem se je lansko leto večidel vsa trava povozila in pohodila. Pa takšna škoda še ni največi: več nesreča je, če kdo v smrtno nevarnost pride, in to se je žalibog! tudi tukaj pri tem podrtem mostu zgodilo. Brž potem ko se je most podrl, pridrdra kočija eno nedeljo po prvi božji službi iz Rogateca do „Hamra“. Konji gledajo razrušeni most kot krava nova vrata in drugega ne ostane kot štrbunk čez Dramljo po travnikih na Ptuj. V sredi vode pa zaostane kočija: konji se repenčijo, gospa plaka, otroci kričijo. Konji bližnje gostilnice so morali prestrašeno žival, kočijo, gospo in otroke iz vode potegniti. — Potem dospejo do našega brega. Vedno je še žival boječa, mora se izpreči, možki in ženske se v kočijo vprejo ter njo samotež čez breg vlečejo; gospa in otroci pa se še vedno tresejo kot šiba na vodi. — G. Rodošekov pajbar, si to do broto tudi slovenskim volilcem povedal? Veš kaj? Pastir je odgovoren za svojo čredo, hišni gospodar za svoje posle, srenjski predstojnik za svojo srenjo, uradnik za svojo kancelijo, general za svoje vojake, zakaj so pa tvoj oče kot okrajni prvomestnik odgovorni? Gotovo za ceste in za mostove za to so bli izvoljeni. Pa vedi sinček! Tvoj oče so pustili most podren ravno v tistem času, ko ima kmet, ki od svojih poljskih pridelkov živi, največ voziti, namreč po leti in v jeseni. Še le letošnjo spomlad se je most napravil, kako dolgo bode držal, se ne vé. Sinko! si kaj čul od tistega srebrnega sruša ali kakor Slovenec pravi: od srebrnih žlic, nožev, vilic, ktere so tvoj oče na okrajne stroške od gosp. Strafelata si dali dekretirati, kakor je bil že „Slov. Narod“ 11. junija povedal? Tedaj na stroške revnih kmetov si srebrnino pripravljati, mostove pa zanemarjati, to je dobrota!

Pošteni slovenski kmetje, zapišite si to reč dobro za ušesa! Da, še več. Vi kmetje niste imeli mosta čez Dramljo g. Rodošek pa je dal h g. Strafeletovi gorici na okrajne stroške tedaj zopet iz Vaših žepov cesto napraviti, za to že menda vsak vrabelj v Halozah vé. To je tudi dobrota! G. Rodošek! če se Vam je preveč povedalo, oglasite se pri sodnji, kder kolj hočete, ako korajžo imate! Gospa, ki je z otroci smrtni strah v Dramlji trpela, se bo po slovenskih in nemških, po avstrijskih in če je potreba tudi po ameriškanskih časnikih poiskala in zvesti si bodite, da Vam za Vašo nemarnost ne bode fein koplimentov delala. Pa ne

samo ona bode proti Vam stala, stali bodo proti Vam kot trde skale vsi tisti, kterim so se travniki po Vaši nemarnosti poškodovali, stali bodo proti Vam vsi, ki so svojo živino pripravili ter tiste konje, kočijo in gospo z otroci vred iz vode vlačili, stali bodo proti Vam vsi tisti Monsberžanci in Poljanci, ki svojih lanskih poljskih in vinogradskih pridelkov niso mogli brez smrtne nevarnosti domu dobiti, stali bodo proti Vam vsi tisti možki in ženske, ki so namesto prestrašenih konjev kočijo v breg vlekli, stal bo proti Vam zadnjič tudi pisatelj teh vrstic, zakaj tudi on je moral za voljo Vaše nemaršine škodo trpeti. Ali zaslužite Vi blagorodni gospod, cesarski in kraljevi notar Rodošek v Ptujju in „Obmann der Pettauer Bezirksvertretung“ za svoje podeljene dobrote kaj drugega, kakor da se Vam očitno pred vsem svetom reče: „Gospod, zažvižgajte rakom in pojdite se solit!“ Eden, kteremu so vse okoljšine dobro znane.

Vincar.

(Spisal Fr. Jančar.)

(Konec.)

Jaz za svoj del bi celo hlapca in dekle se v zakon vzeti jima dopustil, ako bi oba bila trdne vere, tenke vesti, dobrega srca in pridna delavca — tedaj izvrstna kristjana kakor sv. Izidor itd. Ali med stomi ni ne pol enakega človeka najti, in kteri so, v zakon ne vstopijo. Toliko bolj bi si želel take ljudi za vincarje imeti, naj bi se le dali naučiti o vinstvu.

Pomislimo še to. Z vincarji vinograde obdelovati, je sploh najdrajše opravilo vsake vrste, ker vincarji so med vsemi delavci najdrajši. Tega se lahko prepričamo. Ako se vincarju malo zemljišča prepusti, ne more živeti z družino, ako se mu pa več dá, trpi škodo lastnik in vincar dobot ne spoznava, ne stori ti pa tudi ničesar v odškodovanje, in če ti kaj stori, imaš na drugi strani še večji kvar, kterege ti je zavoljo storjene dobrote vzrokoval, n. pr.: na sadju, drevju, drvah skrivoma razprodanih, travo iz trsnice v svojo odškodovanje i. t. d.

Pogledimo še sledeče: ako bi se vse zgoraj omenjene dobrote, s kterimi se vincarska družina živi v peneze obrnole, n. pr. le na 80 gld. in sicer: delo v najemu ali štantu, stanovanje, tropine, popravki, ktere vincar vzrokuje, vino ali sploh pijača, dnina skozi vse leto, drva, rožje, katero v rezi najmanj 4 sežnje nanese od enega orala, žito, sočivje, krma, slama, listje, gnoj, napitki itd., vse to vkup zračuneno le na 80 gld. vrednosti. Ali se nebi s temi penezi delo za en oral vinograda in še več prav lahko s 30 kr. celo po 40 kr. delavci plačevali in vse delo opravili brez nadloge in sitnosti vincarskih in to k deri? Kdor bi pa s svojimi ljudmi, hlapci in deklami vinograde obdeloval, bi si še veliko več privarčil. Saj bi tak lastnik še razun unih zastoj pometanih dobot, ktere vincarju daja, si sam lahko toliko več ljudi, hlapcev in dekel držal, ki bi mu po noči in dnevu delali, kakor delo in čas unese — in tisto živino, katero si vincar od njegovega zemljišča redi, kakor: 4—5 svinj, po dvoje in še več krav, sebi v hasek redil! — Ali kakor je težavno vestne in pridne vincarje najti, ravno tako so redki pošteni in umni hlapci in dekle dobiti. Zato bo moralo menda ostati pri starem, kakor si kteri lastnik zvoli oskrbovanje svojih posestev.

Tu je le bil namen dokazati vincarjem njih srečen stan, kterege bi naj za ljubo imeli, in v krščanski pokorščini se hvaležni skazivali svojim lastnikom: roka roko umije. Naj bi si vincarji v čast šteli, ako so v dobrodejnih rokah in imajo bistre glave nad seboj. Tu se sami zamorejo veliko lepega in dobrega naučiti, pa tudi svojim otrokom zlate nauke zapustiti ne le duhovne, marveč še priložnost imajo, jim tudi časno premoženje izročiti, kar je starišem v čast, otrokom pa v polahšanje življenja in večkrat celo jih na lastno posestvo povzdigne; vse to storé kristjanske čednosti. Zato vincarji! premišljevajte svoje dobrote in po teh se ravnajte, pa dobro bo. Pred vsem pa se varujte vsega, kar bi vam utegnulo sramoto nakopati, zlasti grdih strasti, neubogljivosti, jeze zavida ali nevošljivosti, zmikavanja, grdega tatinstva, pijančevanja, ponočnega klatenja itd.

Še to vam moram povedati. Znano je, kako tudi vas na veselice krčmarji vabijo in to še s trdo nemščino napisanimi pozivi „Winzer-Ball!“ kakor bi baš sami trdi Nemci

bili, pa ga ni ne enega med vami. Kolika neumnost bi to-
raj bila, ako bi na take bedaste pozive, kakor sem jih sam
videl z lastnimi očmi, take krčmarje bogatili s penazi na po-
zive, ki so kakor pest na oko, ker jih ni ne krčmar, tim
manj pa vi razumite, in tu bi še s svojimi penazi tako be-
dario podperali? sram vas bodi! — Ko bi vas jaz v fran-
coskem jeziku povabil in želel svojih 5 ali 10 veder vina
med vas spraviti, bi me gotovo pisano gledali, in prav bi
imeli, saj ne umite niti nemški niti francoski, in toraj ve-
deti ne morete, kaj da hočem. Po takem bi se jaz le norea
z vas delal, in kdor bi me obiskal, še večji bi bil. Zakaj bi
tedaj tu tako bedasto ravnali in koj leteli v tako krčmo in
in k takemu človeku, ki vas po kineškem v nerazumnem
jeziku na „Winzer-Ball“ vabi. Sploh je stokrat bolje za vas,
ako najraje doma ostajate in svoje dobre premišlujete.

Politični ogled.

Avstrijska vlada, če ravno je izrekla, da ostane
popolnoma nevtralna, in čeravno so to željo izrekli tudi vsi
avstrijski narodi, se vendar pripravljajo na vojsko. Da se trije
armadini oddelki morajo postaviti popolnoma na noge, smo
že danes teden rekli. Dalje je gotovo, da se letos za zdaj
ne bodo spustili na odpust oni vojaki, ki bodo svojo triletno
strogo službo odslužili meseca oktobra. Dalje se pravi, da
se naj gališka ruska meja hitreje utrjuje, in da se je skle-
nolo, da se naj utrdi Anička linija in da se je delo povsod
že začelo. Naj novejša sporočila pravijo vendar, da se ne
bo nič utrjevalo, ker po naj novejših dogodkih na bojišču,
vse to ni več potrebno. Dalje smo izvedeli, da je naša vlada
vsem deželnim sodnijam zaukazala, naj sestavijo vse v jav-
nih blagajnicah deponirano premoženje, in naj imajo denar v
redu, da more vlada vsak trenotek po njem seči. Vlada
misli, da na ta način dobi nekoliko sto milijonov gold. na
razpolaganje za državne namene.

Dunajska vlada bode razpustila vsa delavska društva,
ker se preveč vtikajo v politiko in ker so s tim prestopila
svoja pravila in postala državi nevarna. Vlada bode dopu-
stila, da se z nova osnujejo, ako se oglasijo po postavi za
politična društva.

Iz Berolina se poroča, da se je vsled kraljevega
zaukaza 7. t. m. zarad zmage s topovi strelilo 101krat v
„lustgartnu“, mesto je bilo lepo razsvetljeno, na vseh hišah
so vibrale zastave, tedeum je bil v vseh cerkvah.

V Parizu je te dni bilo vse zlo nemirno zastran hu-
dih glasov z bojišča. Ministersko svetovalstvo je zato izdalo
oklic na ljudstvo v imenu očetnjave in hrabre armade. Neke
nemirneže so zaprli. Uradni listi so prinesli dva dekreta,
po prvem sta bila taki sklicane kamere, po drugem pa se
je oklicalo posadno stanje za Sanjski okraj.

V Francoski je sklicana narodna straža, ktera bi naj
branila Pariz, če bi prišlo tako daleko. Ministersko sveto-
valstvo je določilo, da se morajo taki sklicati vsi od 30—40
let stari možje, ki morejo nositi orožje, k narodni straži, ki
pa še niso dosegli 30. leta, morajo stopiti k mobilni straži.
Francoska ima za 2 milijona vojakov vseh potrebnih priprav
in toliko se jih tudi more sklicati v kratkem, če bi sila pri-
tiskala. Poslanci francoski so razposlali oklic, da se naj vsi
mestjani taki oborožijo in se naj pripravijo za brambo očet-
njave. Francoska cesarica je tudi razposlala oklic, da se
naj energično brani narodna zemlja.

Gramont je poslal telegrafično naznanilo na vse
francoske poslance zunajnih držav, da je Napoleon rekel, da
ne bode tako dolgo napravil miru, dokler bode en sovražnik
na francoski zemlji.

Iz Angleske se poroča, da, če ravno je vlada izrekla
popolno nevtralnost, se vendar zlo oborožuje.

Nevtralna Švica se je tudi oborožila in postavila
velike vojaške čete na svoje meje.

Iz Italije se poroča, da so bili pretekli teden spet
v Genovi veliki nemiri in da so rogovileži napravili barikade
ktere je morala vojska s silo vzeti. Ves drugi svet je miren
in gleda na francosko-prusko bojišče.

Novičar.

(Čitalnica ljutomerska) se je preselila v svoje novo
stanovanje k Lukovnjaku. — 15. t. m. je beseda s petjem.

(Slovenski učni jezik na vseučilišču.) Vladni dunajski
časnik oglašja, da se bodo v pribodnje nekteri pravoznanski
predmeti na vseučilišču v Gradcu učili slovenski, nam-
reč: občni državljanski zakonik, prepirni in neprepirni po-
stopnik, kazenski zakonik, kazenski postopnik, kupčijsko in
menjško pravo. To bi bilo gotovo nekaj, če bi bilo na prav-
nem mestu in ob pravem času. Če vlada hoče da se bodo
imenovani predmeti na vseučilišču učili z prav dobrim uspe-
hom, mora nam poprej dati slovenske gimnazije, na to
pa še vlada zdaj celo ne misli, kar naj bolj kaže to, da
sklepa kranjskega deželnega zbora dvakrat ni odobrila,
ki je šel do tega, da se v vse gimnazije na Kranjskem naj
vpelje slovenski jezik. — Od spodaj se mora začeti zi-
dati, pa ne na slemenu.

(Kubedski tabor v Istriji) se je vršil v naj lepšem redu,
zbralo se je nad 5000 ljudi in vse rezolucije so bile soglasno
sprejete. Tabor je ljudstvo zlo navdušil za narodna načela,
in upati je, da bode imel zlo dober uspeh. Le še taborov!

(Izvirni telegram iz Pohorja.) Tukaj so drvarji osno-
vali društvo, ktero bode pobiralo milosrdne dare za tiste
mariborske berače, kričače in prusmane, ki so v Mariborčanki
razglasili poziv za nabiranje darov za Pruse.

(Roman Dim), kterege je poslovenil M. Samec je že
prišel na svetlo in se dobiva v Ljubljani, Mariboru, Gradcu,
Celju, Gorici in Novemestu pri knjigotržcih za 1 gl. 30 k.

(Za ude deželnege šolskega sveta na Kranjskem) za po-
stavno opvavilno dobo so imenovani gg.: Stolni dekan dr.
J. Pogačar; korar J. Sawaschnig, profesor više
realke M. Peternel in ljudski učitelj A. Praprotnik.

Tržna cena pretekli teden.	V Varažu dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	60	5	05	5	20	4	40
Rži	3	10	3	55	3	80	3	—
Ječmena	2	90	3	20	3	70	0	—
Ovsa	2	50	2	50	2	30	3	—
Turšice (koruze) vagan	3	75	3	95	3	50	3	80
Ajde	2	85	3	10	3	50	2	80
Prosa	3	—	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	30	1	20	1	50	1	20
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črstve funt	—	28	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	10	50
" 18" "	—	—	6	20	5	60	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	50
" 18" "	—	—	4	50	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	90
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	80
Senā cent	1	45	1	60	1	90	2	—
Slame cent v šopah	1	30	1	20	1	20	1	—
" za steljo	1	10	0	90	0	80	0	70
Slanine (špeha) cent	40	—	42	—	38	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleondor velja 10 fl. 15 kr. a. v.

Ažijo srebra 125.75.

Narodno drž. posojilo 64.10.

Loterijne srečke.

V Trstu 6. avgusta 1870: **16 46 70 18 21**

Prihodno srečkanje je 20. avgusta 1870.

Prostovoljna prodaja

lepega vinogradskega posestva v dobro po-
znanih in imenitnih zavrčkih goricah.

Posestvo ima skupno 15 oral zemlje, in sicer 8 oral
vinograda, ostalo pa njiv, senokoše, pašnika in doraščenege
gozda. K temu spada: Gospodska hiša, v kateri se nahajajo
dve sobi, kuhinja, shramba za jedi, obokana (velbana) vin-
ska klet, v kateri ima prostora 20 štrtinjakov vina v polov-
njakih in dalje ste pri hiši dve vinski preši; dalje je še hiša
za vincarja, hlevi, vse v najboljšem stanju.

Posestvo se bode prodalo z letošnjo bratvo in sicer
prostovoljno. Tančnejše prodajine pogodbe se izvejo pri
g. **Franc Rodoschegg-u**, c. k. notarju v Ptuj.

V Ptuj dñe 24. julija 1870.